NORAKSTS
Lieta Nr.A42532106
A1215-08/15

S P R I E D U M S
L a t v i j a s t a u t a s v ā r d ā

Rīgā 2008.gada 9.oktobrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese A.Reitupe,

piedaloties pieteicējam *V.K.*, pieteicēja pārstāvim *N.G.*, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Zemkopības ministrijas Lauku atbalsta dienesta pārstāvjiem *A.L.* un *I.K.*, trešajai personai pieteicēja pusē *A.K.* un trešās personas pārstāvei *D.L.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *V.K.* pieteikumu par publisko tiesību līguma noslēgšanu starp Lauku atbalsta dienestu, *A.K.* un *V.K.*

Aprakstošā daļa

[1] Ar Zemkopības ministrijas Lauku atbalsta dienesta (turpmāk arī – LAD vai atbildētājs) 2006.gada 19.septembra lēmumu Nr.5.8.V-192/18866 (turpmāk arī - Lēmums) tika atstāts negrozīts LAD Dienvidlatgales reģionālās lauksaimniecības pārvaldes vadītāja 2006.gada 28.jūlija lēmums Nr.1.1-13/840 par atteikumu uzņemties saistības pieteikumam Nr.C030600450 Lauku attīstības plāna pasākuma „Priekšlaicīgā pensionēšanās" ietvaros.

Atbildētājs pamatoja Lēmumu ar šādiem argumentiem:

[1.1] Gan *J.K.*, gan *V.K.* izpildīja visus nepieciešamos nosacījumus, lai saņemtu Eiropas Savienības atbalstu LAP pasākumā „Priekšlaicīgā pensionēšanās". Saskaņā ar Ministru kabineta 2004.gada 30.novembra noteikumiem Nr.1002 „Kārtība, kādā ieviešams programmdokuments „Latvijas Lauku attīstības plāns Lauku attīstības programmas īstenošanai 2004.-2006.gadam (turpmāk arī - LAP)"" (turpmāk arī - noteikumi Nr.1002), pozitīva vērtējuma gadījumā LAD slēdz vienošanos ar pensijas pretendentu — saimniecības īpašnieku par pensijas piešķiršanu, kas ir trīspusējs līgums starp LAD, pretendentu un saimniecības pārņēmēju (turpmāk arī - Līgums).

[1.2] 2006.gada 5.maija Dienvidlatgales RLP paziņojumā Nr.1.1-7/1427 (turpmāk arī - Paziņojums) norādīts, ka *J.K.* iesniegums ir apstiprināts un pēc

līguma noslēgšanas, apstiprinātā atbalsta apjoms gadā būs Ls 4 176, 67 (mēnesī Ls 348,06), tādejādi norādot *J.K.* uz nepieciešamību noslēgt līgumu.

[1.3] Starp LAD, *J.K.* un saimniecības pārņēmēju – *V.K.* Līgums par pensijas piešķiršanu netika noslēgts, tātad nav nodibinājušas arī juridiskās saistības, kas ļautu saimniecības pārņēmējam pretendēt uz Līguma noslēgšanu, jo saskaņā ar noteikumiem Nr.1002, ikmēneša pensiju par atlikušo periodu turpina izmaksāt personai, kurai saskaņā ar nacionālajiem tiesību akliem ir apstiprināta mantojuma tiesībās, ar nosacījumu, ka atbalsta saņēmējs miris periodā, kurā ir spēkā noslēgtais Līgums.

Saistības starp LAD, *J.K.* un *V.K.* nav nodibinātas, tātad ikmēneša pensija nevar būt mantota un izmaksāta.

[1.4] Ar *J.K.* nāvi ir mainījušies lietas faktiskie apstākļi un Paziņojums ir zaudējis spēku saskaņā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk arī - APL) 70.panta trešo daļu.

[1.5] Lēmums pamatots ar noteikumiem Nr.1002, APL 81.panta otrās daļas 1.punktu un 70.panta trešo daļu.

[2] 2006.gada 19.oktobrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts *V.K.* (turpmāk arī - pieteicējs) pieteikums par Lēmuma atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2006.gada 23.oktobra lēmumu pieteikums tika pieņemts un ierosināta administratīvā lieta.

Pieteicējs lūdz tiesu atcelt Lēmumu, pamatojoties uz pieteikumā izklāstītajiem sekojošiem argumentiem:

[2.1] Atbildētājs ir kļūdaini interpretējis Eiropas Komisijas (EK) regulas Nr.817/2004 11.iedaļas 38. un 39.pantu.

[2.2] Visas puses atzīst, ka *V.K.* un *J.K.* ir izpildījuši nepieciešamos nosacījumus, lai saņemtu atbalstu LAP pasākumā „Priekšlaicīgā pensionēšanās". Paziņojumā ietvertais 2006.gada aprīļa lēmums ir spēkā. Ir iestājušās faktiskās sekas, kā rezultātā pieteicējs ieguvis savā īpašumā ½ domājamo daļu no nekustamā īpašuma „Gaiņi" Līvānu novada Turku pagastā (kadastra Nr*./dzēsts kadastra numurs/*) un nekustamo īpašumu „Vecgaiņi", Līvānu novada Turku pagastā (kadastra Nr*./dzēsts kadastra numurs/*) un 2006.gada 14.martā Preiļu zemesgrāmatu nodaļā reģistrētas īpašuma tiesības *V.K.*

[2.3] *J.K.* faktiski ir nodevis pieteicējam zemnieku saimniecību „Vecgaiņi" un visu tai piederošo mantu un no 2006.gada 19.aprīļa *V.K.* ir reģistrēts Uzņēmumu reģistrā kā zemnieku saimniecību „Vecgaiņi" vienīgais īpašnieks. Pieteicējs kā saimniecības saņēmējs ir izpildījis visas prasības un Dienvidlatgales RLP ir novērtējusi komercdarbības plānu saimniecības attīstībai turpmāko 5 gadu laikā, tādejādi LAD jāslēdz vienošanos ar saimniecības saņēmēju. Pastāvot šādiem apstākļiem, nav pamata Paziņojumu atzīt par spēkā neesošu saskaņā ar APL 70.panta trešo daļu, pretējā gadījumā nav ievērots

Padomes Regulas (EK) Nr.1257/99 mērķis, 1.panta pirmā daļa un IV nodaļa (priekšlaicīga aiziešana pensijā).

[2.4] Tiesību normu interpretācijā nav izmantotas pamatmetodes, lai sasniegtu taisnīgāko un lietderīgāko rezultātu, kā to paredz APL 8.pants.

[2.5] Pretendents – *J.K.* un saimniecības pārņēmējs – *V.K.*, iesniedzot dokumentus LAP pasākumam „Priekšlaicīgā pensionēšanās", izpildot visas likumā noteiktās prasības un Dienvidlatgales RLP pieņemot pozitīvu lēmumu, jau ir vienojušies par būtiskajiem līguma noteikumiem un līguma izteikšana rakstiskā formā neietekmē darījuma spēku saskaņā ar Civillikuma 1533.pantu.

[3] Atbildētājs - LAD Administratīvajā rajona tiesā iesniegtajā paskaidrojumā pieteikumu neatzīst un uzskata to par noraidāmu, Lēmumā minētos argumentus papildinot ar šādiem apsvērumiem.

[3.1] Lai pieņemtu galīgo lēmumu par iesnieguma apstiprināšanu, nepieciešams starplēmums, ar kuru tiek konstatētas konkrētas tiesiskās attiecības. Šādam lēmumam nav nobeiguma raksturs. Tātad 2006.gada aprīļa 1.līmeņa darbinieka pieņemtais lēmums ir starplēmums, kas kalpo kā sava veida pierādījums galīgā lēmuma pieņemšanai un tam nav administratīvā akta pazīmes un sastāvdaļas, līdz ar to, tas nav saistošs trešajām personām. Arī *Henrico* lietā Eiropas tiesa noteica, ka lēmums ir attiecīgā procesa kulminācija un iestādes griba (attiecīgā nolūka) nepārprotama izpausme, tātad tikai galīgais lēmums var tikt uzskatīts par apstrīdamu un pārsūdzamu administratīvo aktu.

[3.2] Nekustamo īpašumu „Gaiņi" un „Vecgaiņi" iegūšanu īpašumā nevar uzskatīt par Paziņojuma sekām, jo Paziņojums nepiešķir pieteicējam tiesības iegūt īpašumā nekustamo īpašumu, bet gan piešķir tiesības pretendēt uz atbalsta saņemšanu LAP pasākuma „Priekšlaicīgā pensionēšanās" ietvaros. Pieteicējs nekustamos īpašumus reģistrējis zemesgrāmatā 2006.gada 14.martā, t.i., pirms Paziņojuma.

[3.3] Saskaņā ar LAP 12.3.apakšnodaļas 2.punktu un APL 70.panta trešo daļu, ar pensijas saņēmēja nāvi, t.i., mainoties faktiskiem apstākļiem, Paziņojums ir zaudējis spēku.

[3.4] Izvērtējot pieteicēja iesniegumu, tika piemērotas APL 17.panta pirmajā daļā noteiktās tiesību normu interpretācijas pamatmetodes.

[3.5] Saskaņā ar Civillikuma 1533.panta otro daļu, LAP 12.3.apakšnodaļas 1.punktu un to, ka LAP „Priekšlaicīgā pensionēšanās" noteikumi nosaka līguma rakstisko formu, ir piemērojams Civillikuma 1482., 1484. un 1405.pants, tātad trīspusējais līgums iegūst juridisku spēku tikai tad, kad tas ir noformēts rakstiskā formā un ir pušu parakstīts. Sakarā ar pensijas saņēmēja nāvi, trīspusēja līguma noslēgšana nav iespējama.

[3.6] Pieteicējs, iesniedzot iesniegumu, apliecināja, ka ir iepazinies ar visiem atbalsta saņemšanas nosacījumiem, tajā skaitā, LAD izdoto Rokasgrāmatu atbalsta pretendentam par LAP pasākumu „Priekšlaicīgā

pensionēšanās", kur 9.punktā noteikts, ka pēc paziņojuma par iesnieguma apstiprināšanu saņemšanas tiek slēgts līgums starp atbalsta pretendentu, saimniecības pārņēmēju un LAD.

[4] Tiesas sēdē pieteicējs uzturēja iesniegto pieteikumu pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem.

2008.gada 7.jūlija tiesas sēdē tiesai tika iesniegts pieteicēja rakstveida paskaidrojums *(lietas 48. – 51.lapa)*, kurā norādīti šādi papildus argumenti.

[4.1] Visas procesā iesaistītās personas ir izpildījušas visas saistības, tātad ir sasniegti Padomes regulas 1257/99 1.panta pirmajā daļā un 10.pantā noteiktie mērķi. Tātad visām procesā iesaistītajām personām nevar liegt baudīt tiesības, ko nodrošina dalība attiecīgā lauku attīstības plāna pasākuma ietvaros. No noteikumiem Nr.1002 izriet, ka gadījumā, ja saimniecības saņēmējs un saimniecības atdevējs ir izpildījuši visas nepieciešamās prasības, LAD ir obligāts pienākums slēgt vienošanos. Tātad atbildētājam nav izvēles situācijā, kad LAD konstatē visu nepieciešamo prasību izpildi. Tādejādi tiesiskās sekas iestājas jau ar konkrēto prasību izpildes brīdi, savukārt vienošanās parakstīšana ir tikai un vienīgi konkrēto tiesību un pienākumu izteikšana konkrētā formā.

[4.2] LAD nav apstrīdējis, ka pieteicējs vai saimniecības atdevējs nebūtu izpildījuši kādu no programmas prasībām, tātad atzīstams, ka starp pieteicēju kā saimniecības pārņēmēju, *J.K.* mantinieci *A.K.* kā saimniecības atdevēju ir nodibinājušas tiesiskas attiecības LAP pasākuma „Priekšlaicīgā pensionēšanas" ietvaros. Minētais rada LAD pienākumu noformēt nodibinājušās tiesiskās attiecības noteiktā formā — rakstveidā. Prasījums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu faktiski ir lūgums uzlikt par pienākumu izteikt pastāvošās tiesiskās attiecības rakstveida vienošanās formā.

[4.3] Neviens normatīvais akts nenosaka obligātu vienošanās rakstveida formu, kā tās spēkā esamības priekšnoteikumu, tātad piemērojams Civillikuma 1533.pants. Konkrētajā gadījumā LAD, pieteicējs un saimniecības atdevējs bija vienojušies par visām būtiskajām sastāvdaļām, tādējādi nodibinot konkrētas tiesiskās attiecības.

[4.4] *J.K.* nāves brīdī jau bija nodibinājušās konkrētas tiesiskās attiecības, līdz ar to tās, kā nepersoniskas tiesības, var pāriet mantiniekiem, proti, *J.K.* tiesības un saistības mantošanas ceļā ir pārgājušas trešajai personai *A.K.*

[4.5] Papildus pieteikumā ietvertajiem prasījumiem, saskaņā ar APL 184.panta 3.punktu, pieteicējs lūdz konstatēt, ka starp pieteicēju, trešo personu un LAD pastāv (ir nodibinātas) tiesiskās attiecības atbalsta saņemšanai LAP "Priekšlaicīgā pensionēšanās" ietvaros.

[5] Atbildētāja pilnvarotie pārstāvji tiesas sēdē pieteikumu neatzina uz Lēmumā un paskaidrojumos tiesai norādītiem motīviem.

2008.gada 31.jūlijā atbildētāja pilnvarotie pārstāvji tiesai iesniedza papildus paskaidrojumus *(lietas 26. – 29.lapa)*, norādot šādus argumentus.

[5.1] Saskaņā ar Līgumā ietverto tiesisko regulējumu personām ir pienākums veikt konkrētas darbības LAP noteiktā mērķa sasniegšanai, bet LAD pēc noteiktu nosacījumu izpildes ir pienākums piešķirt sabiedrisko finansējumu, tātad Līgums nodibina tiesiskās attiecības starp LAD un privātpersonām.

[5.2] Līguma priekšmets ir sabiedriskā finansējuma piešķiršana, kuru jāizmanto konkrēta projekta realizācijai LAP noteikto mērķu sasniegšanai. Līgums ir vairāk vienpusīgs darījums, proti, Līgums finansējuma saņēmējam un saimniecības pārņēmējam paredz tikai pienākumus, bet LAD - tiesības.

Līgumā pušu tiesības un pienākumi nav sadalīti līdzvērtīgi. Līgums būtībā LAD paredz tikai pienākumu piešķirt finansējumu, pārējā Līguma daļa pamatā uzskaita finansējuma saņēmēja un saimniecības pārņēmēja pienākumus vai LAD tiesības attiecībā pret finansējuma saņēmēju un saimniecības pārņēmēju (piemēram, uzraudzības un kontroles tiesības).

[5.3] Saimniecības pārņēmēja, finansējuma saņēmēja un LAD starpā pastāv pakļautības (subordinācijas) attiecības, nevis līdztiesības attiecības, jo pušu tiesības un pienākumi nav sadalīti līdzvērtīgi.

[5.4] LAD ir ierobežota rīcības brīvība vienoties ar pusēm. Būtībā Līgums tikai atkārto jau normatīvajos tiesību aktos ietverto regulējumu. Pušu autonomija līguma saskaņošanas procesā ir viena no pazīmēm, kas atšķir publisko tiesību līgumus no privāto tiesību līgumiem.

[5.5] Līgums ir publisko tiesību līgums, jo: 1) viena no Līguma pusēm ir valsts pārvaldes iestāde; 2) Līgums būtībā ir par Eiropas Savienības atbalstu, ko regulē publiskās tiesības; 3) Līguma mērķim ir publisks raksturs un tā uzdevums ir sniegt sabiedrisku labumu; 4) Līguma priekšmets atrodas publisko tiesību jomā, jo viens no tā elementiem ir Eiropas Savienības atbalsts, kas tiek piešķirts publiski tiesisku mērķu sasniegšanai; 5) LAD un pušu autonomija līguma saskaņošanas procesā ir būtiski ierobežota un svarīgākie Līguma noteikumi jau ir iepriekš paredzēti normatīvajos un administratīvajos aktos, tādējādi privāto tiesību subjektam faktiski nav iespēju mainīt Līguma svarīgākos noteikumus; 6) būtisku daļu Līguma izpildes jautājumus regulē publisko tiesību normatīvie tiesību akti.

[5.6] Līgumā tiek iekļauti administratīvā akta nosacījumi. Balstoties uz attiecīgā lietā pieņemto adresātam labvēlīgo administratīvo aktu, tiek noslēgts Līgums. Noslēdzot Līgumu puses vienojas par mantiskās vērtības bezatlīdzības piešķiršanu un ietver nosacījumus atbalsta saņemšanai, vienlaicīgi nosakot pušu tiesības un pienākumus, kā arī citus būtiskus nosacījumus, kuri nepieciešami atbalsta efektīvai izmantošanai.

[5.7] Ņemot vērā, ka starp LAD, atbalsta pretendentu un saimniecības pārņēmēju starpā nav noslēgts Līgums, pušu starpā nav konstatējama publiski tiesisko attiecību pastāvēšana, jo nav izpildītas LAP 12.3.apakšnodaļas 2.punktā ietvertās imperatīvās prasības.

[6] 2008.gada 18.augusta tiesas sēdē pieteicējs iesniedza tiesai pieteikuma papildinājumus *(lietas 115. – 116.lapa),* izsakot šādus argumentus.

[6.1] Tiesas sēdē 2008.gada 18.augustā lietā atklājās strīds par pušu starpā esošo tiesisko attiecību juridisko raksturu, konkrēti, vai attiecīgā vienošanās LAP pasākuma „Priekšlaicīgā pensionēšanās" ietvaros ir uzskatāma par publisko tiesību līgumu.

[6.2] Pieteicējs lūdz tiesu konstatēt, ka starp pieteicēju, *J.K.* viņa nāves brīdī un LAD bija nodibinājušās (pastāvēja) publisko tiesību līgumam

atbilstošas tiesiskās attiecības atbalsta saņemšanai LAP „Priekšlaicīgā pensionēšanās" ietvaros (konstatēt publisko tiesību līguma spēkā esamību) un uzlikt LAD par pienākumu ar pieteicēju un trešo personu (kā saimniecības atdevēja mantinieci) parakstīt (noslēgt rakstveidā) trīspusēju publisko tiesību līgumu - vienošanos par atbalsta saņemšanu LAP pasākuma „Priekšlaicīgā pensionēšanās" ietvaros.

[7] Trešā personas pārstāve pieteicēja pusē tiesas sēdē pievienojās pieteicēja uzturētajam pieteikumam, pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[8] Iepazinusies ar lietas materiāliem un tiesas sēdē uzklausījusi procesa dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējusi lietā iesniegtos pierādījumus pēc savas iekšējas pārliecības, tiesa atzīst, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[9] Ar Lēmumu LAD atteicās noslēgt trīspusēju Līgumu LAP pasākuma „Priekšlaicīgā pensionēšanās" ietvaros ar *J.K.* mantinieci *A.K.* un saimniecības pārņēmēju *V.K.*

Pieteikums tiesā [2] iesniegts par Lēmuma atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu, 2008.gada 7.jūlija pieteikuma papildinājumos [4.5] pieteicējs lūdz tiesu papildus konstatēt, ka starp pieteicēju, trešo personu un LAD pastāv (ir nodibinātas) tiesiskās attiecības atbalsta saņemšanai LAP pasākuma "Priekšlaicīgā pensionēšanās" ietvaros. Savukārt 2008.gada 18.augusta pieteikuma papildinājumos [6.2] pieteicējs lūdzu tiesu konstatēt, ka starp pieteicēju, *J.K.* viņa nāves brīdī un LAD bija nodibinājušās (pastāvēja) publisko tiesību līgumam atbilstošas tiesiskās attiecības atbalsta saņemšanai LAP „Priekšlaicīgā pensionēšanās" ietvaros (konstatēt publisko tiesību līguma spēkā esamību) un uzlikt LAD par pienākumu ar pieteicēju un trešo personu (kā saimniecības atdevēja mantinieci) parakstīt (noslēgt rakstveidā) trīspusēju publisko tiesību līgumu - vienošanos par atbalsta saņemšanu LAP pasākuma „Priekšlaicīgā pensionēšanās" ietvaros.

Kā izriet no administratīvo tiesu prakses, atteikums ir negatīvs administratīvs akts, kas neko nemaina personas tiesiskajā stāvoklī un tam nav turpinošas iedarbības. Līdz ar to, nav iespējams runāt par atteikuma kā tāda spēka zaudēšanu vai atcelšanu. Atceļot atteikumu, personas tiesiskajā stāvoklī nekas nemainās. Tāpēc arī atteikuma gadījumā pieteikuma priekšmets tiesā ir labvēlīga administratīvā akta izdošana *(sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 3.marta spriedumu lietā SKA-34/2007)*.

No minētā izriet, ka atteikumu kā negatīvu aktu nav iespējams atcelt, bet var tikai vērtēt, vai konkrētajā gadījumā ir iespējama labvēlīga administratīvā akta izdošana *(sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 2.novembra sprieduma lietā Nr.SKA - 415/2006 17.punktu, 2007.gada 4.janvāra sprieduma lietā Nr.SKA - 14/2007 17.punktu, 2007.gada 14.marta sprieduma lietā Nr.84/2007)*.

Administratīvais akts arī tad, ja tas iekļauts līgumā, paliek patstāvīgs tiesību akts.

Saskaņā ar APL 184.panta 4.punktu pieteikumu tiesā *var iesniegt par publisko tiesību līguma atbilstību tiesību normām, tā spēkā esamību, noslēgšanu vai izpildes pareizību*.

Tātad, konkrētajā gadījumā, teisai ir iesniegts pieteikums ar kuru tiek prasīts atcelt Lēmumu un noslēgt publisko tiesību līgumu LAP pasākuma „Priekšlaicīgā pensionēšanās" ietvaros starp LAD, pensijas pretendenta *J.K.* mantinieci *A.K.* un saimniecības pārņēmēju – *V.K.*

APL 184.pantā (*Pieteikuma priekšmets*) tieši nav norādīts, ka tiesā iesniedzamā pieteikuma priekšmets ir arī publiskā līguma noslēgšana, taču šāda prasījuma pakļautība administratīvajai tiesai izriet no APL 256.[1] panta otrās daļas, kas noteic, *ja pieteikumu, kas prasa no iestādes publisko tiesību līguma noslēgšanu, tiesa atzīst par pamatotu, tā taisa spriedumu par iestādes pienākumu noslēgt publisko tiesību līgumu un nosaka izpildes termiņu. Spriedumā konstatētie fakti un to juridiskais vērtējums iestādei ir obligāti*.

Tātad tiesai primāri jāizvērtē, vai pastāv Līguma noslēgšanai starp LAD, pensijas pretendenta *J.K.* mantinieci *A.K.* un saimniecības pārņēmēju – *V.K.* nepieciešamie priekšnosacījumi.

[10] Lietā konstatēti turpmāk norādītie faktiskie apstākļi.

[10.1] 2006.gada 28.februārī *J.K.* vērsās Dienvidlatgales RLP ar iesniegumu Nr.C030600450 LAP pasākuma „Priekšlaicīgā pensionēšanās" ietvaros *(lietas 27.lapa).*

[10.2] 2006.gada 8.martā noslēgts Dāvinājuma līgums (iereģistrēts aktu un apliecinājumu reģistrā Nr.1660) ar kuru *A.* un *J.K.* ½ domājamo daļu no nekustamā īpašuma „Gaiņi" Līvānu novada Turku pagastā (kadastra Nr.*/dzēsts kadastra numurs/*) un nekustamo īpašumu „Vecgaiņi", Līvānu novada Turku pagastā (kadastra Nr.*/dzēsts kadastra numurs/*) atdāvina un nodod dēlam *V.K.* Dāvinājuma līgumā ietverts nosacījums, ka *V.K.* 6 mēnešu laika pēc dāvinājuma līguma noslēgšanas pārņemtajos īpašumos jāuzsāk uzņēmējdarbības plānā noteiktais uzņēmējdarbības veids, vismaz piecus gadus jāsaimnieko pārņemtajos īpašumos un par 30 procentiem jākāpina ražošanu *(lietas 7.- 9.lapa)*.

[10.3] No Zemesgrāmatu apliecības izriet, ka 2006.gada 14.martā Preiļu zemesgrāmatu nodaļā reģistrētas īpašuma tiesības *V.K.* uz ½ domājamo daļu no nekustamā īpašuma „Gaiņi" Līvānu novada Turku pagastā (kadastra Nr.*/dzēsts kadastra numurs/*) un nekustamo īpašumu „Vecgaiņi", Līvānu novada Turku pagastā (kadastra Nr.*/dzēsts kadastra numurs/*) *(lietas 13.- 17.lapa)*.

[10.4] 2006.gada 5.maijā Dienvidlatgales RLP *J.K.* nosūtīja paziņojumu Nr.1.1-7/1427 „Par iesnieguma apstiprināšanu – PAZ 1". Paziņojumā norādīts, ka izvērtējot *J.K.* iesniegumu, 2006.gada aprīlī pieņemts pozitīvs lēmums un iesniegums ir apstiprināts, tādejādi pēc līguma ar Dienvidlatgales RLP un saimniecības pārņēmēju *V.K.* noslēgšanas, apstiprinātais atbalsta apjoms gadā būs Ls 4 176,67 (mēnesī Ls 348,06). Tāpat norādīts, ka pensijas saņēmējam (*J.K.*) jāierodas Dienvidlatgales RLP, līdzi ņemot dokumentus, kas apliecina

saimniecības nodošanu saimniecības pārņēmējam un pēc dokumentu izvērtēšanas un līguma sagatavošanas, pieteicējs un *J.K.* tiks uzaicināti noslēgt līgumu par atbalsta saņemšanu *(lietas 74.lapa).*

[10.5] 2006.gada 12.maijā *J.K.* miris *(lietas 18.lapa).*

[10.6] No 2007.gada 4.jūlija mantojuma apliecības par tiesībām uz mantojumu pēc likuma izriet, ka *A.K.* apstiprināta mantojuma tiesībās uz visu mirušā laulātā *J.K.* atstāto mantojumu *(lietas 47.lapa).*

[11] Tādejādi tiesa konstatē, ka lietā ir strīds par to, vai atbildētājs pamatoti atteicās noslēgt Līgumu LAP pasākuma „Priekšlaicīgā pensionēšanās" ietvaros ar pensijas pretendenta *J.K.* mantinieci *A.K.* un saimniecības pārņēmēju – *V.K.*

Tāpat lietā ir strīds par Paziņojuma spēkā esamību un par to, vai Līguma neizteikšana rakstiskā formā ietekmē konkrētā darījuma spēku.

Lietā nav strīda par faktiskajiem apstākļiem [10] un par to, ka *J.K.* kā pensijas pretendents un *V.K.* kā saimniecības pārņēmējs ir izpildījuši nepieciešamos nosacījumus, lai saņemtu Eiropas Savienības atbalstu LAP pasākumā „Priekšlaicīgā pensionēšanās".

Lietā nav strīda arī par to, ka LAP pasākuma „Priekšlaicīgā pensionēšanās" ietvaros tiek slēgts publisko tiesību līgums. Lietā nav strīda par to, ka Līgums starp pensijas pretendentu *J.K.*, saimniecības pārņēmēju *V.K.* un LAD nav parakstīts.

[12] Atbildētāja Lēmums, kas ir pieteicējam nelabvēlīgs administratīvais akts ir pamatots ar noteikumiem Nr.1002, Latvijas Lauku attīstības plānu Lauku attīstības programmas īstenošanai 2004.–2006.gadam un APL 70.panta trešo daļu.

LAP pasākuma „Priekšlaicīgā pensionēšanās" juridiskais pamats ir Padomes regulas Nr.1257/1999 IV sadaļa (10. - 12.pants) un Komisijas regulas Nr.817/2004 IV nodaļa (7. - 10.pants).

[13] Saskaņā ar APL 70.panta trešo daļu administratīvais akts ir spēkā tik ilgi, līdz to atceļ, izpilda vai vairs nevar izpildīt sakarā ar faktisko vai tiesisko apstākļu maiņu.

No minētās normas izriet, ka administratīvais akts zaudē spēku, ja to vairs nevar izpildīt sakarā ar faktisko vai tiesisko apstākļu maiņu.

Tātad tiesai konkrētajā gadījuma jāpabauda, vai mainījušos faktisko un tiesisko apstākļu dēļ vairs nav iespējams noslēgt Līgumu un Paziņojums ir zaudējis spēku.

Faktisko apstākļu maiņu atbildētājs pamatojis ar pensijas pretendenta *J.K.* nāvi [1.4].

[14] Valsts pārvaldes iekārtas likuma 79.pants noteic, ka *administratīvais līgums ir vienošanās starp publisku personu un privātpersonu par administratīvi tiesisko attiecību noteikšanu, grozīšanu, izbeigšanu vai konstatēšanu.*

Tiesas ieskatā LAP pasākuma „Priekšlaicīgā pensionēšanās" ietvaros paredzētais līgums ir atzīstams par administratīvo līgumu, kas nosaka administratīvi tiesiskās attiecības starp LAD, pensijas pretendentu - saimniecības īpašnieku un saimniecības pārņēmēju.

Administratīvais līgums pēc savas būtības ir civiltiesisks līgums, kuru „pārklāj" publisko tiesību elementi, tādēļ tam ir jāatbilst civiltiesiskajiem priekšnoteikumiem (piemēram, gribas īstums) un publisko tiesību noteikumiem. Publisko tiesību elementi ir domāti, lai valsts, piemērojot līgumu kā rīcības formu, nevarētu atbrīvoties no ierobežojumiem, kuru tai uzliek publiskās tiesības *(sk. Valsts pārvaldes iekārtas likuma koncepciju)*.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 79. - 86.pants konkrēti nosaka administratīvā līguma slēgšanas kārtību, satura nosacījumus un izpildi.

Atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 80.panta pirmās daļas 2.punktam *administratīvo līgumu slēdz, ja piemērojamās tiesību normas piešķir iestādei rīcības brīvību attiecībā uz administratīvā akta izdošanu, tā saturu vai faktisko rīcību*.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 12.pants noteic, ka *publisko tiesību līgumu valsts pārvaldes jomā slēdz piekritīgā iestāde likumā noteiktajā kārtībā, lai nodrošinātu valsts pārvaldes funkciju efektīvu izpildi*.

Saskaņā ar Lauku atbalsta dienesta likuma 4.panta pirmās daļas 2.punktu *LAD administrē valsts atbalstu un Eiropas Savienības atbalstu laukiem, lauksaimniecībai, mežsaimniecībai un zivsaimniecībai (pieņem un izvērtē pieteikumus (projektus) atbalsta saņemšanai, pieņem lēmumu par finansējuma piešķiršanu vai atteikumu to piešķirt, lemj par atbalsta izmaksu vai atteikumu to izmaksāt un veic izmaksātā atbalsta uzskaiti un izlietošanas kontroli)*.

No minētā izriet, ka administratīvo līgumu publiskas personas vārdā slēdz piekritīgā iestāde vai amatpersona. Administratīvā līguma priekšmets ir jautājums, kas ietilpst attiecīgās publiskās personas kompetencē. Līgums vērsts uz šīs kompetences izpildi to regulējošo tiesību normu ietvaros.

Tātad konkrētajā gadījumā administratīvais līgums ir vienošanās starp publisku personu (LAD) un privātpersonu par administratīvi tiesisko attiecību noteikšanu (Līgumu) un šāda līguma priekšmets ir LAD kompetencē ietilpstošs jautājums - pensijas piešķiršana LAP pasākuma „Priekšlaicīgā pensionēšanās" ietvaros.

Tādējādi LAD kompetencē ir administrēt valsts atbalstu un Eiropas Savienības atbalstu laukiem un lauksaimniecībai, pieņemt un izvērtēt pieteikumus atbalsta saņemšanai, pieņemt lēmumus par finansējuma piešķiršanu vai atteikumu to piešķirt, lemt par atbalsta izmaksu vai atteikumu to izmaksāt un veikt izmaksātā atbalsta uzskaiti un izlietošanas kontroli.

Slēdzot Līgumu puses vienojas par mantiskās vērtības bezatlīdzības piešķiršanu, ietverot konkrētus nosacījumus atbalsta saņemšanai, vienlaicīgi nosakot pušu tiesības un pienākumus, kā arī citus būtiskus nosacījumus.

[15] Noteikumi Nr.1002 apstiprina programmdokumentu Latvijas Lauku attīstības plāns Lauku attīstības programmas īstenošanai 2004.-2006.gadam un nosaka tā ieviešanas kārtību.

[15.1] Noteikumu Nr.1002 3.3.punkts paredz atbalsta pasākumu „Priekšlaicīgā pensionēšanās", savukārt 8.punkts noteic, ka *(..). Pēc iesnieguma un dokumentu izskatīšanas LAD pieņem attiecīgu lēmumu par atbalsta piešķiršanu vai par atteikumu piešķirt pabalstu,* proti, izdod administratīvo aktu.

Tātad Līgums tiek slēgts pamatojoties uz adresātam labvēlīgo administratīvo aktu, savukārt administratīvā akta nosacījumi tiek iekļauti Līgumā.

[15.2] Noteikumu Nr.1002 5.punkts paredz, ka *uz šo noteikumu 3.punktā minētajiem atbalsta pasākumiem var pretendēt jebkura juridiskā vai fiziskā persona, kura atbilst programmdokumentā minētajām prasībām attiecīgajam atbalsta pasākumam*. Noteikumu Nr.1002 9.3.apakšnodaļā reglamentē LAP pasākumu „Priekšlaicīgā pensionēšanās" un tajā noteikts, *ka „Priekšlaicīgā pensionēšanās" pasākuma ietvaros priekšlaicīgās pensionēšanās atbalstu var saņemt fiziska persona – saimniecības atdevējs (..)*, kā arī nosaka konkrētus atbalsta saņemšanas nosacījumus, kuriem jāatbilst saimniecības atdevējam (t.sk., sasniegts noteikts vecums, noteikts vidējo ieņēmumu no saimnieciskās darbības apmērs, pilnībā pārtrauc komerciālo lauksaimniecisko darbību, nodarbojies ar lauksaimniecisko darbību 10 gadus pirms saimniecības atdošanas u.c.).

Tādējādi no citētajām tiesību normām izriet, ka uz LAP pasākumu „Priekšlaicīgā pensionēšanās" var pretendēt persona, kura atbilst programmdokumentā minētajām prasībām attiecīgajam atbalsta pasākumam, un konkrēti, fiziska persona – saimniecības atdevējs, kura vienlaicīgi atbilst visiem atbalsta saņemšanas nosacījumiem. Tātad Līguma subjekts ir konkrēti definēts ārējā normatīvajā aktā. Lietā nav strīda par to, ka Paziņojuma pieņemšanas brīdī *J.K.* atbilda Līguma subjekta kritērijam [11].

[15.3] Saskaņā ar LAP 12.3.apakšnodaļas 2.punktu „Katra pasākuma administrēšanas specifika", pasākums „Priekšlaicīgā pensionēšanās", *LAD slēdz vienošanos ar pensijas pretendentu - saimniecības īpašnieku, par pensijas piešķiršanu no brīža, kad tiek iesniegti juridiskie dokumenti par īpašuma tiesību maiņu un saimniecības saņēmēju, ar nosacījumu, ka saimniecības pārņēmējs apņemas veikt saimniecisko darbību atdotajā saimniecībā vismaz piecus gadus.*

No minētās tiesību normas izriet, ka vienošanās tiek slēgta: 1) ar saimniecības īpašnieku; 2) par pensijas piešķiršanu; 3) no brīža, kad tiek iesniegti juridiskie dokumenti par īpašuma tiesību maiņu un saimniecības saņēmēju; 4) ar nosacījumu, ka saimniecības pārņēmējs apņemas veikt saimniecisko darbību atdotajā saimniecībā vismaz piecus gadus.

Tātad LAD ir tiesīga slēgt vienošanos par pensijas piešķiršanu tikai un vienīgi ar pensijas pretendentu - saimniecības īpašnieku.

[15.4] Publisko tiesību līgumam izšķiroši ir trīs elementi: nepieciešams līgums, kurš darbojas publisko tiesību jomā un regulējums vērsts uz tiesisko attiecību nodibināšanu, grozīšanu vai izbeigšanu.

Civillikuma 1533.pants noteic, *ka līgums uzskatāms par galīgi noslēgtu tikai tad, kad starp līdzējiem notikusi pilnīga vienošanās par darījuma būtiskām sastāvdaļām (1470.pants), ar nolūku savstarpēji saistīties. Ja pēc likuma vai līdzēju vienošanās līgums jāizteic zināmā formā, tad tam piemērojami 1475. un turpmākie un 1482. un turpmākie panti*.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 12.panta otrā daļa noteic, ka *publisko tiesību līgumu slēdz rakstveidā, ievērojot Civillikuma noteikumus un normatīvajos aktos noteiktos ierobežojumus*.

Tātad Valsts pārvaldes iekārtas likums noteic obligātu publisko tiesību līguma rakstveida formu.

Civillikuma 1484.pants noteic, *ja likums prasa rakstisku formu kā darījuma būtisku sastāvdaļu, tad darījums pirms attiecīga akta taisīšanas nav spēkā*.

Tādējādi Līgums iegūst juridisku spēku un stājas spēkā nevis ar pušu vienošanos par Līguma būtiskajiem nosacījumiem, bet gan tikai ar Līguma parakstīšanas brīdi.

Savukārt saskaņā ar Civillikuma 1475.pantu *darījuma formas neievērošana tajos gadījumos, kad formu prasa likums (..), padara pašu darījumu par spēkā neesošu. Iepriekšējām norunām, kas tādos gadījumos notiek starp līdzējiem, nav nekāda tiesiski saistoša spēka, un līdz to ietērpšanai attiecīgā formā katram līdzējam ir tiesība no tām vienpusēji atkāpties*.

Tādējādi arī no Civillikuma normām izriet, ka darījuma formas neievērošana gadījumos, kad noteiktu darījuma rakstveida formu prasa likums, padara pašu darījumu par spēkā neesošu.

Ņemot vērā minēto ir nepamatots pieteicēja arguments, ka, ja puses ir vienojušās par būtiskajiem Līguma noteikumiem, Līguma izteikšana rakstiskā formā neietekmē darījuma spēku [2.3].

Nav nozīmes pieteicēja argumentam, ka izpildot nepieciešamos nosacījumus, lai saņemtu Eiropas Savienības atbalstu LAP pasākumā „Priekšlaicīgā pensionēšanās" ir sasniegti Padomes Regulas (EK) Nr.1257/99 IV nodaļas 10.pantā noteiktie mērķi [2.5], jo Civillikuma 1484.panta imperatīvā norma prasa rakstisku darījuma formu kā būtisku darījuma sastāvdaļu, savukārt viens no obligātajiem publisko tiesību līguma elementiem ir līgums, kurš darbojas.

[15.5] No LAP 12.3.apakšnodaļas 2.punkta „Priekšlaicīgā pensionēšanās" „a" apakšpunkta izriet, ka, *ja atbalsta saņēmējs mirst periodā, kurā ir spēkā noslēgtais līgums par priekšlaicīgās pensijas saņemšanu, viņa ikmēneša pensiju par atlikušo periodu turpina izmaksāt personai, kurai saskaņā ar nacionālo likumdošanu ir apstiprinātas mantojuma tiesības*.

Saskaņā ar Civillikuma 704.pantu *tiesības, kas bijušas piešķirtas vienīgi mantojuma atstājēja personai, uz mantiniekiem nepāriet*.

Tātad tiesības slēgt (parakstīt) Līgumu ir atzīstamas par personas personiskām tiesībām, kuras tālāk mantojumā pāriet nevar.

Tādējādi likumdevējs ir noteicis, ka pamats personai, kura ir apstiprināta mantojuma tiesībās, saņemt saimniecības atstājēja (konkrētajā gadījumā – *J.K.*) pensiju, ir noslēgts un spēkā esošs līgums par priekšlaicīgās pensijas saņemšanu (līgums, kurš darbojas). Kā jau iepriekš tiesa konstatēja [15.3] Līgums pensijas pretendenta *J.K.* nāves brīdī nebija parakstīts un nav stājies spēkā, līdz ar to nav tiesiska pamata izmaksāt pensiju personai, kura ir apstiprināta mantojuma tiesības.

[16] Saskaņā ar APL 1.panta 3.punktu *administratīvais akts nav starplēmums (tostarp procesuāls lēmums) administratīvā procesa ietvaros,*

izņemot gadījumu, kad tas pats par sevi skar būtiskas personas tiesības vai tiesiskas intereses vai būtiski apgrūtina to īstenošanu.

Kā izriet no LAP pasākuma „Priekšlaicīgā pensionēšanās" atbalsta pretendentu dokumentu pieņemšanas un izvērtēšanas procedūras *(lietas 30.-35.lapa)* 1.līmeņa darbinieks veic atbalsta pretendenta lietu administratīvo vērtēšanu un pieņem pirmā līmeņa lēmumu. Lēmumus reģistrē un nodod pretendenta lietas reģionālo lauksaimniecības pārvalžu atbalsta daļas vadītājam. Atbalsta daļas vadītājs nodod kopsavilkumu par pirmā līmenī pieņemtajiem lēmumiem un atbalsta pretendentu lietas 2.līmeņa darbiniekam administratīvajai vērtēšanai un lēmuma pieņemšanai. 2.līmeņa darbinieks veic atbalsta pretendentu administratīvo vērtēšanu un pieņem otrā līmeņa lēmumu. Kopsavilkumus par administratīvās vērtēšanas gaitā pieņemtajiem lēmumiem visas reģionālās lauksaimniecības pārvaldes nosūta uz LAD. LAD apkopo iesniegtos kopsavilkumus un nosūta paziņojumu visām reģionālajām lauksaimniecības pārvaldēm par līgumu slēgšanas procedūru uzsākšanu ar atbalsta pretendentiem, par kuru pieteikumiem pieņemts pozitīvs lēmums. Tad reģionālo lauksaimniecības pārvalžu 1.līmeņa darbinieks visiem atbalsta pretendentiem un saimniecību pārņēmējiem, par kuriem pieņemts pozitīvs lēmums, sagatavo un nosūta paziņojumu par iesnieguma apstiprināšanu.

Noteikumu Nr.1002 8.punkts noteic, ka iesniegumu par atbalsta pasākumu „Priekšlaicīgā pensionēšanās" un tam pievienotos dokumentus LAD izskata triju mēnešu laikā. Pēc iesnieguma un dokumentu izskatīšanas LAD pieņem lēmumu par atbalsta piešķiršanu vai par atteikumu piešķirt pabalstu, proti, izdod administratīvo aktu. Pamatojoties uz LAD pieņemto adresātam labvēlīgo administratīvo aktu tiek noslēgts Līgums, iekļaujot tajā administratīvā akta nosacījumus.

Tātad LAP pasākumu administrēšana notiek divās pakāpēs. Pirmā pakāpe ietver pasākuma administrēšanu saskaņā ar administratīvajām tiesībām, kas beidzas ar Līguma noslēgšanu, savukārt jau otrā pakāpe ietver Līguma izpildi.

No minētā izriet, ka, lai pieņemtu galīgo lēmumu un noslēgtu Līgumu, nepieciešams starplēmums, ar kuru tiek konstatētas konkrētas tiesiskās attiecības par kādu konkrētajā gadījumā ir atzīstams Paziņojums. Paziņojumam nav nobeiguma rakstura, tādejādi Paziņojumā norādītais 2006.gada aprīļa 1.līmeņa darbinieka pieņemtais lēmums ir starplēmums, kas pats par sevi nerada nekādas saistošas galīga rakstura tiesiskas sekas (proti, nedod tiesības saņemt pensiju LAP pasākuma „Priekšlaicīgā pensionēšanās" ietvaros), bet tikai apstiprina to, ka konkrētā persona atbilst LAP pasākuma „Priekšlaicīgā pensionēšanās" atbalsta saņemšanas nosacījumiem un ir tiesīga slēgt Līgumu. Turklāt Paziņojuma adresāts bija konkrēti *J.K.*

[17] Ņemot vērā minēto [15], [16] tiesas ieskatā Paziņojums ir zaudējis spēku un nepastāv Līguma noslēgšanai nepieciešamie priekšnosacījumi, jo mainījušies lietas faktiskie apstākļi – miris pensijas pretendents *J.K.* [10.5]. Tātad Paziņojums ir zaudējis spēku līdz ar faktisko apstākļu maiņu, jo to vairs nav iespējams izpildīt.

[18] Tiesas ieskatā atbildētājs ir pamatoti konstatējis, ka īpašumu „Gaiņi" un „Vecgaiņi" iegūšanu īpašumā nevar uzskatīt par Paziņojuma sekām, jo Paziņojums nepiešķir pieteicējam tiesības iegūt īpašumā nekustamo īpašumu, bet gan piešķir tiesības pretendēt uz atbalsta saņemšanu LAP pasākuma „Priekšlaicīgā pensionēšanās" ietvaros. Pieteicējs nekustamos īpašumus reģistrējis zemesgrāmatā 2006.gada 14.martā [10.3], tātad pirms 2006.gada 5.maija Paziņojuma.

[19] Saskaņā ar APL 250.panta pirmo daļu, tiesa, taisot spriedumu, pārbauda, vai administratīvais akts izdots, ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus; vai administratīvais akts atbilst materiālo tiesību normām un vai administratīvā akta pamatojums attaisno adresātam uzlikto pienākumu vai tam piešķirtās, apstiprinātās vai noraidītās tiesības. Savukārt, panta otrā daļa noteic, ka tiesa, vērtējot administratīvā akta tiesiskumu, spriedumā ņem vērā tikai to pamatojumu, ko iestāde ietvērusi administratīvajā aktā.

Pārbaudot to, vai pieņemot Lēmumu, ir ievēroti procesuālie un formālie priekšnoteikumi, tiesa formālus un procesuālus pārkāpumus nekonstatē.

Atbildētājs ir ievērojis APL 67.panta otrās daļas noteikumus, tai skaitā, atspoguļoti pieteicēja argumenti un viedoklis, konstatēti fakti, atbildētājs ir atsaucies uz tiesību normām, norādot tās Lēmumā, ir norādītas pieteicējam noraidītās tiesības un norāde par pārsūdzības kārtību un termiņiem.

Tāpat arī ir ievērots pieteicēja uzklausīšanas pienākums, kas noteikts APL 62.panta otrajā daļā. LAD ir devis iespēju pieteicējam sniegt savus paskaidrojumus par lietas apstākļiem, savukārt, LAD Lēmumā ir sniedzis savus argumentus uz pieteicēja apstrīdēšanas iesnieguma pamatojumu. Tādējādi ir ievērota arī APL 81.panta ceturtā daļa. LAD pieņēma Lēmumu savas kompetences ietvaros.

[20] Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, tiesa atzīst, ka atbildētājs pamatoti un pareizi piemēroja noteikumus Nr.1002, LAP un APL 70.panta trešo daļu, jo nepastāv priekšnoteikumi publisko tiesību līguma noslēgšanai starp Lauku atbalsta dienestu, *A.K.* un *V.K.*, līdz ar to pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 256.[1] pantu, tiesa

nosprieda:

noraidīt pilnībā *V.K.* pieteikumu par publisko tiesību līguma noslēgšanu starp Lauku atbalsta dienestu, *A.K.* un *V.K.*

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Spriedums sastādīts 2008.gada 9.oktobrī.

Tiesnese *(paraksts)* A.Reitupe

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas
tiesnese _____ A.Reitupe
2008.gada 9.oktobrī